Rahunemispeatus kui infrastruktuurne ja psühholoogiline meede sõidukijuhi vaimse heaolu ja liiklusohutuse tagamiseks

Isabella Lisandra Lumirand

Juhendaja: Tarmo Vanamõisa, MBA

Tallinn

08.10.2026

TALLINNA ÜLIKOOL
Haapsalu kolledž

Töö eesmärk

Analüüsida rahunemispeatust, kui uudset mõjutusmeedet liiklusohutuse valdkonnas ning selle mõju:

-sõidukijuhi käitumisele ja hoiakutele

-vaimsele heaolule

-liiklusohutusele tervikuna

Uurimisprobleem

- Sõidukijuhi vastutus liikluses on suur ning käitumist mõjutavad mitmed psühholoogilised tegurid nt (stress, väsimus, emotsionaalsus, ajasurve).

- Rahatrahv karistusmeetmena ei anna täna üksi pikaajalisi tulemusi sõidukijuhtide liikluskäitumises.

- Puudub põhjalikum teadmine, kuidas sõidukijuhid tajuvad rahunemispeatuse vajalikkust ning tõhusust liiklusriskeeriva käitumise ennetamisel.

Uurimisküsimused

1. Kuidas sõidukijuhid tajuvad rahunemispeatuse eesmärki ja vajadust?

2. Millised tegurid mõjutavad rahunemispeatuse kasutamist (asukoht, turvalisus)?

3. Kuidas rahunemispeatus aitab kaasa sõidukijuhi vaimse heaolu tagamisele sh liiklusriskeeriva käitumise ennetamisele?

Rahunemispeatus

45-minutiline peatus. Alternatiiv rahatrahvi tasumisele.

Kohaldab üksnes Politsei- ja Piirivalveamet.

Rakendatakse kuni 20 km/ h kiiruseületamise puhul.

Eesmärk: mõjutada sõidukijuhti oma liikluskäitumist analüüsima ja seeläbi kujundama hoiakuid liiklusohutuma käitumise poole.

Osalemine rahunemispeatuse reididel Lõuna prefektuuri haldusalas 03.2026a.

Foto: Erakogu
15.03.2026

Rahunemispeatuse sidumine nullvisiooniga

NULLVISIOON	RAHUNEMISPEATUS
Inimlikud eksimused liikluses	Arvestab, et sõidukijuht võib liikluses eksida ning läheneb läbi ennetava meetme.
Jagatud vastutus sõidukijuhi ja riigi vahel	Riik loob võimaluse turavliseks peatumiseks teatud aja vältel, mille vältel on võimalus sõidukijuhil oma tegu analüüsida.
Liiklusrikkumise järel järgneb põhjuse väljaselgitamine + ennetav meede	Võimaldab sõidukijuhil analüüsida toimepandud teo asjaolusid ja hinnata edasist käitumist.
Hukkunutega liiklusõnnetuste arvu viimine 0-lähedale ning vigastatuega liiklusõnnetuste arvu vähendamine	Ennetav sekkumine läbi mille aitab vähendada korduvrikkumisi ja maandab liiklusõnnetusse sattumise riski.

Tabel nr 1. Nullvisooni seos rahunemispeatusega (Vision Zero Network, 2026. Tabel on koostatud autori poolt).

Metoodika

- Uurimistöö viisin läbi pilootuuringuna.
- Kasutasin kombineeritud metoodikat:

-kvantitatiivset analüüsi statistika ja küsitluste põhjal,

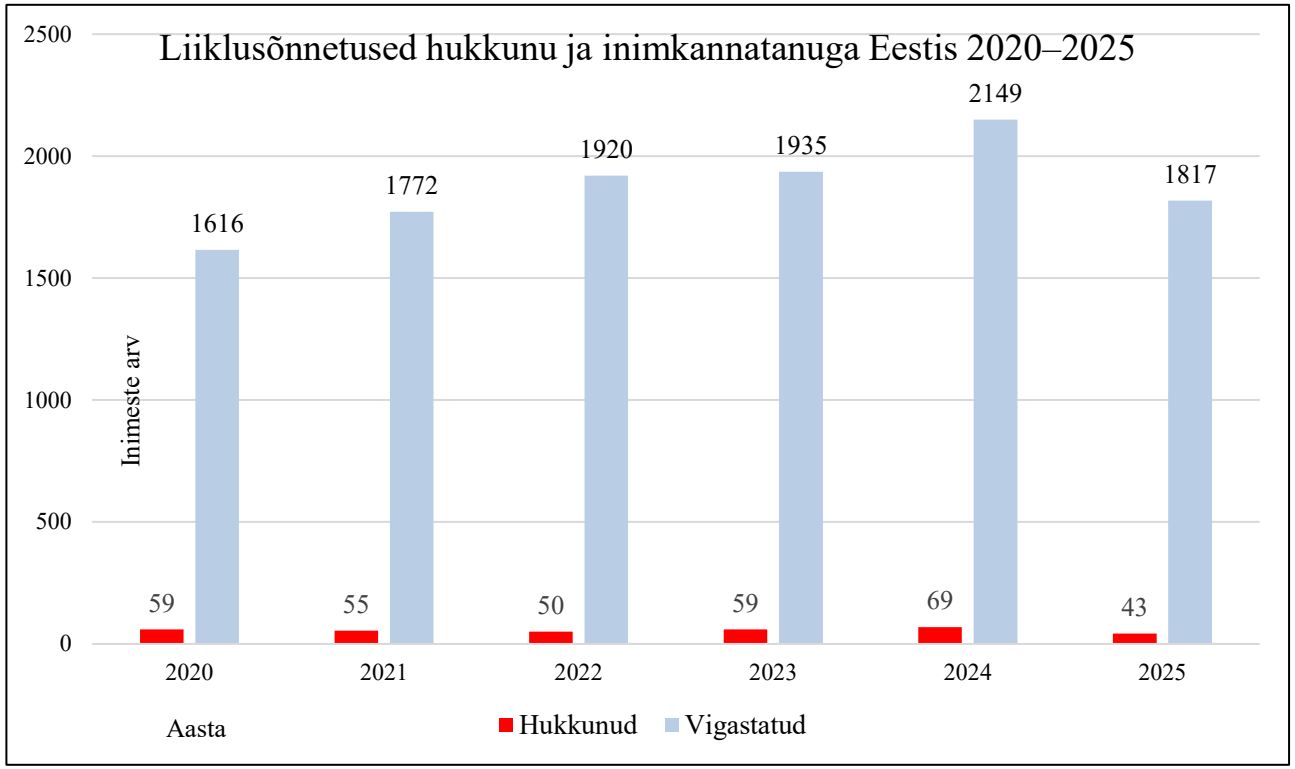
-kvalitatiivset analüüsi avatud vastuste ja ekspertarvamuste kaudu.

- Autor koostas ankeetküsitluse ning kogus andmeid rahunemispeatuse reididel osalenud juhtidelt.
- Transpordiameti ja Politsei- ja Piirivalveameti statistika analüüs.
- Piiratud valimi tõttu ei ole tulemused üldistatavad kogu Eesti kohta, kuid need annavad väärtusliku esmase ülevaate.

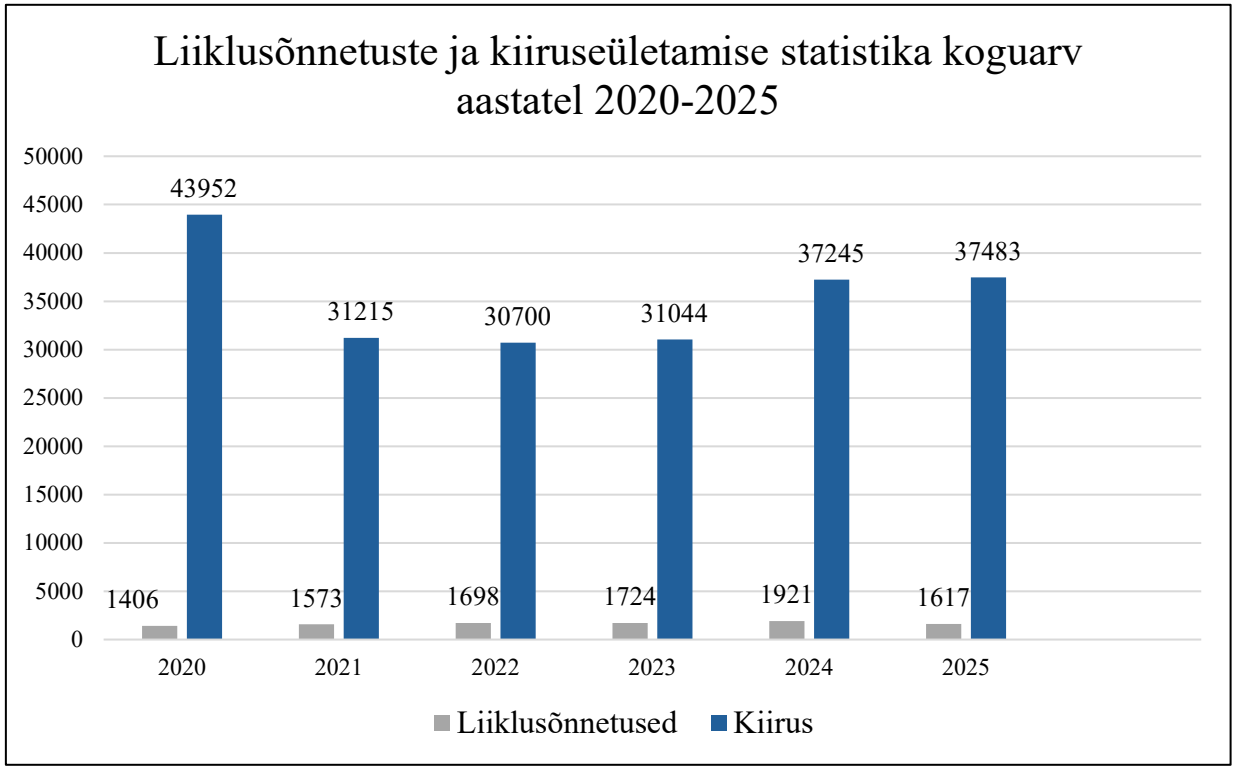
Pilootuuringu valim ja tulemused

- Kokku osales 7 vastajat, vahemikus 41–60 eluaastat, juhtimisõigus üle 20 aasta
- Küsitluse tulemused näitasid, et rahunemispeatuse meetmesse suhtuti pigem positiivselt.
- Mõjutusmeedet peeti õiglaseks alternatiiviks rahatrahvile.
- Samuti toodi välja, et rahunemispeatus võib aidata taastada keskendumisvõimet ja vähendada emotsionaalset pinget.

Liiklusõnnetuste sh hukkunu ja inimkannatanuga ning kiiruseületamise statistika aastatel 2020-2025a.

Joonis nr 3. Liiklusõnnetused hukkunu või inimkannatanuga ajavahemikul 2020-2025. aastal (Transpordiamet, 2026).

Joonis nr 2; nr 4. Kiiruseületamiste ja liiklusõnnetuste koguarv Eestis kokku ajavahemikul 2020-2025. aastal (Politsei- ja Piirivalveamet, Transpordiamet, 2026).

Rahunemispeatuse rakendamine Eesti näitel 2025.aastal

Maakond	**Naised**	**Mehed**	**Kokku**
Harju maakond	12	39	51
Ida-Viru maakond	5	15	20
Jõgeva maakond	5	19	24
Lääne maakond		1	1
Lääne-Viru maakond	2		2
Põlva maakond	3	22	25
Pärnu maakond	3	11	14
Saare maakond	2	3	5
Tartu maakond	1	6	7
Valga maakond		1	1
Viljandi maakond	1	14	15
Võru maakond	2	5	7
Kokku	**36**	**136**	**172**

Tabel nr 7. Rahunemispeatuse rakendamine 2025.aastal maakondade lõikes (Politsei- ja Piirivalveamet, 2026).

Ekspertarvamused

- Eksperdid on seisukohal, et rahunemispeatus on vajalik ennetav meede liiklusjärelvalve teostamisel ning üldise liiklusohutuse tagamisel.
- Oluliseks peetakse juhi teadlikkuse tõstmist ning enesereflektsiooni suurendamist.
- Toodi välja, et peatuste ning pauside tegemine sõiduki juhtimse järel on vajalik, kuid G.Meinhardi sõnul ei ole täna teaduslikult tõestatud, et just 45-minutiline peatumine tagab eesmärgi.
- Hiljemalt 2028.aastaks võib S. Kullama hinnangul oodata esimesi võrreldavaid andmeid statistikas ja muutusi liikluskäitumises seoses rahunemispeatuse rakendamisega.

Soovitused ning ettepanekud

- Ühtsed standardid rahunemispeatuse kohavalikul.
- Mõjutusmeetme ulatuslikum rakendamine Eesti lõikes.
- Sidusus andmekogudega.
- Paindlik peatuse kestvus.
- Tehnoloogia kaasamine sh digilahenduste integreerimine.
- Inimeste teadlikkuse tõstmine.

Järeldused

- Rahunemispeatuse rakendamist peetakse liiklusohutuse tagamise seisukohalt vajalikuks.
- Õiglane alternatiiv rahatrahvile.
- Sõidukijuhi vaimne seisund mõjutab liikluskäitumist.
- Mõjutusmeetme kohaldamine võib aidata kaasa korduvrikkumiste ennetamisele.
- Infrastruktuur ja ümbritsev keskkond omavad mõju liikluskäitumisele.
- Rahunemispeatuse kohandamisel võib olla postiivne mõju ja potentsiaal tuleviku vaates liiklusohutuse kujundamisel.

Tänan kuulamast!

Isabella Lisandra Lumirand
lisandralumirand@gmail.com
Tallinna Ülikooli Haapsalu kolledž
Liiklusohutuse õppekava

TALLINNA ÜLIKOOL
Haapsalu kolledž